

PO STOPÁCH (NE)ZNÁMÝCH HORNICKÝCH PAMÁTEK

Více než dvě století hornické činnosti na území Ostravy se nesmazatelně vryly do její současné tváře. Těžní věže, areály dolů, haldy a kolonie jsou dodnes součástí města a jeho genia loci. Je ale také mnoho míst, jejichž spojení s hornickou minulostí v povědomí lidí již téměř vymizelo. Po stopách právě takových (ne)známých památek se můžete vydat na další z Ostravských kulturních stezek.

1 HORNICKÝ OLTÁŘ V HOŠTÁLKOVICÍCH

KOSTEL VŠECH SVATÝCH, HOŠTÁLKOVICE

Hornická zbožnost na Ostravsku je spojována se svatou Barborou a od druhé poloviny 19. století také se svatým Prokopem. Malované dřevěné oltáře zasvěcené hornickým patronům byly součástí všech ostravských dolů. Umisťovaly se často v důlních cechovnách, kde se horníci mohli pomodlit před sfáráním do podzemí. Hornický oltář se nacházel také v cechovně dolu Oskar (od roku 1952 Lidice) v Petřkovicích. Byl tvořen dřevěnou sochou svaté Barbory a reliéfem dolu. Oltář byl v roce 1957 přenesen do kostela Všechných svatých v Hoštálkovicích, kde jej v boční kapli můžete nalézt dodnes.

49.8478661N, 18.2139375E

PO STOPÁCH (NE)ZNÁMÝCH
HORNICKÝCH PAMÁTEK

2 HORNICKÁ VOLIÉRA

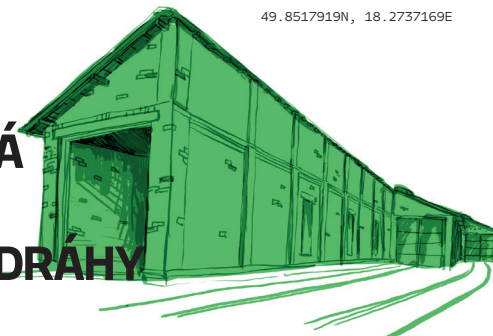
VEDLE DOMU ZÁKREJSOVA 4

Od druhé poloviny 19. století byla součástí mnoha hornických domácností v koloniích malá klíčka s harckým kanárkem. Tito drobní ptáci nebyli chováni jen pro potěšení, horníci je s sebou brávali také do podzemí, kde svým chováním upozorňovali na zvýšené koncentrace nebezpečných plynů. Obliba chovu kanárků mezi horníky vedla i v Ostravě již na počátku 20. století k založení hornických chovatelských spolků a později také několika veřejných voliér. V Přívoze v parku sousedícím s náměstím Svatopluka Čecha vystavěli horníci voliéru v roce 1959. Díky péči ostravských kanárkářů je dodnes (bohužel již jedinou) připomínkou této hornické tradice v našem kraji.

49.8517919N, 18.2737169E

3 PILOVÁ REMÍZA BÁŇSKÉ DRÁHY

U ULICE PODĚBRADOVA

V roce 1863 byl zahájen pravidelný provoz na Báňské dráze, železnici, jejímž cílem bylo usnadnit dopravu uhlí z ostravských dolů na přívozské nádraží. Původní trať směřovala z Přívozu do Michálkovic s šesti odbočkami k dolům v dnešní Slezské Ostravě. V dalších letech byla prodloužena až na Karvinsko a síť odboček byla dále rozšiřována. Pro potřeby Báňské dráhy byla v roce 1911 vystavěna nedaleko dnešní stanice Ostrava hlavní nádraží pilová remíza (výtopna a depo pro deset lokomotiv na půdorysu listu pily) s vodním a zauhlovacím jeřábem, věžovým vodojemem a točnou. Odkaz Báňské dráhy dnes udržuje Slezský železniční spolek, který na trati pořádá pravidelné vyjížďky pro veřejnost.

49.8452617N, 18.2745258E

vydavatel

Fiducia / klubfiducia.cz

partneři

Za krásnou Ostravu
Archiv města Ostravy
Ostravainfo!!!

OSTRAVA!!!

databáze soch / ostravskesochy.cz
databáze památek / ostravskepamatky.cz

redakce / Ilona Rozehnalová, Martina Němcová

autor textů / Tomáš Majliš

grafická úprava / Kristína Pupáková

fotografie / Roman Polášek

www.ostravskestezky.cz

2023 © Fiducia

4 HÖFEROVA VILA

TĚŠÍNSKÁ 120/54

Nedaleko od slezskoostravské radnice se v místech nazývaných v minulosti Baranovec nachází rozlehlá vila. Byla vystavěna nedlouho před počátkem první světové války pro Hanse Höfera. Do služeb hraběte Wilczka vstoupil Höfer v roce 1901 jako inženýr v dole Trojice. Díky svým schopnostem se již v roce 1912 stal ředitelem celého Wilczkova kamenouhelného těžířstva, kde setrval až do roku 1938. Ve vile často pobýval až do své smrti v polovině 20. let také Höferův otec. Tento geolog a přední rakouský odborník v oblasti těžby ropy se s hrabětem Wilczkem znal již od počátku sedmdesátých let 19. století, kdy se zúčastnil hrabětem financované polární výpravy do Barentsova moře.

49.8360700N, 18.3007197E

5 KAŠTANOVÁ ALEJ NA SALMĚ A KŘÍŽ

NA ULICI KRAMOLIŠOVA

Kaštany v minulosti neomyšlitelně patřily k ostravským dolům a kaštanové aleje často zdobily cesty k branám důlních areálů. Jednu z dochovaných starých alejí najdete na okraji hornické kolonie Salmovec ve Slezské Ostravě. Vede od bývalé závodní hospody ke starému kříži a jednomu z mnoha ostravských odplyňovacích komínků, které zajišťují odvětrávání metanu ze starých důlních děl. Na jeho místě byl na počátku padesátých let 19. století založen důl Ignát těžířstva knížete Salm-Reifferscheidta. Když byla těžba v dole v roce 1885 ukončena, nechal kníže Salm přestavět jámovou budovu na hornickou kapli zasvěcenou svaté Barboře a její okolí osázet kaštany. Na přelomu 19. a 20. století v ní vyzváněl Hugo Vavrečka, rodák z Hranečnicku a dědeček Václava Havla. Po druhé světové válce kaple chátrala a v 70. letech byla demolována. Poslední připomínkou zůstal jen starý kříž, který stál u vstupu do kaple.

49.8313244N, 18.3249575E

HORNICKÉ PAMÁTKY

6 HORNICKÁ PEKÁRNA NA HRANEČNÍKU

U ULICE JAN MARIE

Na přelomu 19. a 20. století patřily hornické pekárny k typickému koloritu zdejších kolonií. Důlní společnosti jich v koloniích vybudovaly několik desítek. Pekárny sloužily hornickým rodinám, které společně roztopily chlebovou pec a následně do ní vkládaly těsto, jež si každá z rodin připravila doma. Hornická pekárna na Hranečnicku byla součástí kolonie dolu Jan Maria a je dnes pravděpodobně

poslední stavbou tohoto typu v Ostravě, která si zachovala svůj původní ráz. Také proto si spolek Pestré vrstvy vybral právě tento objekt, aby jej zpřístupnil veřejnosti.

49.8253542N, 18.3269067E

TRASA NA: [HTTPS://MAPY.CZ/S/CEPUMUMAGU](https://mapy.cz/s/CEPUMUMAGU)